

Ny Valosoa sy hadihady

Hamehana

Teti-dratsy entin'ny mpitondra manampatra fahefana

Tsy mbola namoaka fanapahan-kevitra haingana toy izao ny Fitsarana Avo momba ny Lalàmpanorenana (HCC), satria na mbola teo amin'ny fanehoana ny tsy fanarahan-dalàna nataon'ny lehiben'ny governemanta sy ny Antenimieram-pirenena aza ny mpanao politika sy ny mpahay lalàna dia namoaka didy "tsy azo ivalozana" indray ity andrim-panjakana ity manoloana ilay didy hitsivolana nampifanoloana ny Antenimierandoholona sy ny Antenimierampirenena dia nananganana ilay kômissiôna (Commission Paritaire Mixte) izy ireo. Tsara ampahatsiahivina, fa rehefa tsy mahita marimaritra iraisana ilay kômissiôna dia ny Antenimierampirenena no manana ny teny farany. Raha ny vaovao dia ny alatsinainy 31 aogositra 2020 no nivory ny kômissiôna tao amin'ny Lapa Maitso Anosikely, nanambara ny maro an'isa tao amin'ny kômissiôna fa tsy afaka manao fanovana ao anatin'ilay didy hitsivolana satria fandanianana ihany no azo hatao, ka "eny" na "tsia" no tsy maintsy fanapahan-kevitra. Nahatsiaro fa vitsy an'isa anefa ny solontena IRD avy ao amin'ny Antenimierampirenena tao amin'ilay kômissiôna, ka nivoaka ny efitrano rehefa niroso tamin'ny fananganana-tanana. Tsy zava-baovao ary araka ny fomba fiasa eo amin'ny Antenimiera anefa dia mitohy ny fivoriana na dia misy lasa nivoaka aza ary mandray fanapahan-kevitra ireo sisa tavela. Teo no niseho ny tsy fanarahan-dalàna satria nandefa tatitra, io andro io, tany amin'ny Praiminisitra ny filohan'ny Antenimierampirenena, fa tsy nisy hono marimaritra niraiana, ka dia niroso tamin'ny fandanianana ilay didy hitsivolana ny tao amin'ity Andrimpanjakana ity. Ny 01 septambra anefa ny tao amin'ny kômissiôna vao nandefa ny fitanana an-tsoratra tany amin'ny Praiminisitra araka ny tapaka tao amin'ny fivoriana teny Anosikely. Fotoanan'ny hamehana (état d'urgence) tokoa izay tsy anavahana na ara-pahasalamana na inona, ny eto Madagasikara ka afaka manao izay tiany atao ny mpanatanteraka na ny governemanta, ka tsy miraharaha ny Antenimiera intsony, indrindra ny Antenimierandoholona izay lasibatra ao anatin'ity didy hitsivolana ity. Efa iarahamahalala, araka ity didy hitsivolana ity, fa ho 18 sisa ny mpikambana ao amin'ny Antenimierandoholona raha 63 izy ireo araka ny Lalàmpanorenana. Ny Fitsarana Avo momba ny Lalàmpanorenana koa dia tsy nijery izay tsy nifanaraka tamin'ny lalàna teo amin'ny fomba fiasa sy ny tsy fanajana ny dingana tsy maintsy na-

jaina sy ny rafitra tsy maintsy manao ny tatitra, kanefa dia neken'ny Fitsarana Avo momba ny Lalàmpanorenana izany. Tsihivina fa dimy taona ny tetezamita, 2009-2014, nanao ahoana ny fariapiainan'ny Malagasy, ka an'hetsiny maro ny very asa, ary latsaka tao an-davaka mangitsokitsoka ny toekarem-pirenena. Tsy resahina intsony ny fanitsakitsahana ny lalàna velona sy nanan-kery. Nanjaka ny fanaparam-pahefana sy fisamborana ary ny fampidirana am-ponja izay tsy nitovy hevitra tamin'ny filohan'ny tetezamita sy ireo mpomba azy. Nitombo dimy ambinifolo andro indray ny "hamehana ara-pahasalamana" na tsapa aza fa tsy ilaina loatra intsony izany satria efa toy ny tsy misy valanaretina intsony eto Madagasikara, raha ny fitakosinana etsy sy eroa, toa ny ataon'ny filohan'ny Repoblika. Tsara kokoa raha samy miaro ny tenany sy ny manodidina azy satria toa teti-dratsy entin'ny mpitondra manampatra fahefana fotsiny ny "hamehana". Na inona na inona fahadisoana ataony dia tsy ho voahozongozona aloha ireo mpikambana ao amin'ny HCC, fa ho eo foana mandritra ny fe-potoana iasan'ny filohan'ny Repoblika. Nandrasana ny fanapahan-kevitra nanafoanana ny "hamehana ara-pahasalamana" kanefa niniana tsy nofoanana, mba hahafahan'ny filoha sy ireo rafitra mpiaradia aminy manao izay danin'ny kibony eo amin'ny fitantanana ny Firenena. Tsapa tokoa mantsy fa mitety faritra ny filohan'ny Repoblika tato ho ato ary tsy ny fanampiana noho ny fihobohana no nozarainy tetsy sy teroa, fa manome jiro mandeha amin'ny angôvo azo avy amin'ny masoandro. Sady tsy manamaivana ny fahantrana mihoa-pampana eo amin'ny vahoaka Malagasy izany no tsy manaporofa fa voafehy ny aretina Covid-19, izay efa miparitaka manerana ny Nosy. Na misy na tsy misy fanalavana ny fepotoana iasan'ny filohan'ny Repoblika, fa ny famerana ny isan'ny Lohona ho 18 ihany no hanaovana fitsapankevi-bahoaka dia miendrika fampielezan-kevitra mialohan'ny fotoana sahady izao ataon'ny filohan'ny Repoblika izao. Tsy misy izany fanjakana tan-dalàna sy fanjakana tsara tantana ary fanjakana mandala ny fanjakam-bahoaka (demokrasia) no misy eto, fa fanjakana mirona any amin'ny fanjakana tsy refesi-mandidy. Aza manjeny ny andro ho lava, fa tsy ampoizina ny andro iray hitsimbadihan'ny tantara.

Andry Tsiavalona

Andrim-panjakana

Toa tsangan-drafitra fotsiny ny HCC, CENI, HCJ, BIANCO, CSI, SAMIFIN, CNIDH, HDDED, CFM

Malaza ho ahitana rafitra isan-karazany ny lalampanorenana ny Repoblika fahafatra, kanefa toa malaza tsy ikinanana toa vilaintsahona ireto izy. Misy ny atao hoe tsangan-olona ho an'ny olona tsy mahavita ny adidiny, fa ireo rafitra misy eto amintsika dia antsoina kosa hoe tsangan-drafitra, izany hoe rafitra tsy mahavita ny adidiny.

Ny HCC na Fitsarana Avo momba ny Lalàmpanorenana, iray amin'ireo andrimpanjakana lehibe indrindra eto amin'ny firenena, natao handray fanapahan-kevitra ahaton-ga ny firenena ho tan-dalàna, kanefa dia niarahana naha ity nataon'ity fahefana mpitsara ity tamin'ny fifidianana nisy teto amintsika ary ny farany dia ny fankatoavan'ny HCC ny fandikan-dalàna nataon'ny Praiminisitra sy ny governemanta ary ny Filohan'ny Antenimieram-

pirenena mikasika ny CMP, na commission mixte paritaire, vaomiera iombonana isasahana. Ny CENI, izay natsangana mba hisian'ny fifidianana madio sy tsy mitanila, kanefa dia nibaribary ny nanjo an' i Thierry Rakotonarivo, ilay mba hany mpikambana tao amin'io rafitra sahy namoaka ny fisian'ny lisi-pifidianana feno hosoka io, kanefa dia izy indray no voatsipaka ambavafo, tsy takona afenina fa tena tsy mahaleo tena ilay Ceni. Ny HCJ, ilay fitsarana natao hitsara ireo tompo-andraikitra ambony nanao hadisoana, kanefa tsy hita izay fandraisan'andraikitra manoloana ny hadisoana vitan'ireo mahatrehatreha eto amin'ny firenena. Ny BIANCO, birao mahaleotena iadiana amin'ny kolikoly, ny SAMIFIN sampandraharaha miady amin'ny famotsiambola,

ny PAC fitsarana natao hitsara ireo raharaha momba ireo kolikoly rehe-tra, ny CSI dia filankevitra ambony momba ny ady amin'ny fahalovana, anarany fotsiny ny an'ireo rafitra voalaza ireo, fa tsy hita izay hafitsony, io iarahamahita io ny raharaha tsy mazava nataon'ireo minisitra toy ny "bon-bon sucettes, colis de la honte, écran plat, sns... Ny CNIDH, vaomierampirenena mahaleotena momba ny zon'olombelona, ny HDDED, Filankevitra ambony momba ny fiarovana ny demokrasia sy ny tany tan-dalàna, ary ny CFM na ny Filankevitry ny Fampihavanana Malagasy, angady tsy mahatapa-kahitra avokoa ireo rehetra voalaza ireo. Manjaka ny tsy fanarahan-dalàna eto amin'ny firenena ary mihatra aman'aina izany, mitavozavoza tsy mandray ny andraikitra tandrify azy ireo rafitra

voalazan'ny lalampanorenana ireo, tsy mahagaga satria matahotra ny sezany avokoa ireo, satria ny mpitondra faratampony dia Ingahy filoha no mpanendry. Toa rafitra mihinam-bolam-panjakana fotsiny ireo rafitra voatanisa ireo, fa raha ny asa mivaingana ataony dia toa tsy hita, ny CFM izay tokony hijery ireo gadra politika ohatra, tsy mbola nahazo ny fanonerana tokony ho azony izy ireo,... Soa fa mbola misy ireo firaisa-monina sivily, mbola sahy mijoro milaza ny marina sy ny Holafitry ny mpanao gazety miaraka amin'ireo mpampahalala vaovao gazety, tsy manaiky lembehana ary indrindra ireo vahoaka malagasy maro an'isa, izay minia mangina kanefa tsy maintsy haneho ny heviny amin'ny fotoana mahamety azy.

Ny Valosoa

DEPIOTE ME HANITRA RAZAFIMANNATSOA

Lasa fanararaotam-pahefàna ny « Etat d'urgence sanitaire »

Maneho ny heviny taorian'ny kabarin'ny filoha Andry Nirina Rajoelina tao amin'ny fahitalavitra ny alahady alina lasa teo, ny solombavabahoaka voafidy tao amin'ny boriborintany voalohany, Me Hanitra Razafimanantsoa. Nanambara ity farany fa ny lojikan'ny filoha, tsy lojikantsika vahoaka hoy izy. Sambatra ny artista zatra mampiasa ny Coliseum fa homeny "gratuit" na maimaimpoana dia olona firy moa zany no zakany ? sa ho olona tsy mihoatra ny zato no hanatrika lanona eny amin'ny Coliseum Antsonjombe ? Ny Fiangonana fery 100 na kely na lehibe ny habeny ary mbola voarara ny fandraisana fanasan'ny Tompo. Fa ilay "fandraisana" any amin'ny FJKM mihitsy no tsy fantatry ny filoha, na ny hasiny sy ny fomba fanaony ? Na ny an'ny Katolika koa aza tsy hisy olona hisotro divay mifandimbimby izany. Ny an'ny FLM sy Anglikana koa toy izany.

Fa ilay resaka tsemboka mamindra aretina no mahavariana. Vaovao indray io. Tsy mahazo mandihy manao slow hoy izy. Fa ireny fety na lanonana na famoriam-bahoaka be dia be ireny ahoana? Na ny masoandro midanika io aza dia mahatsemboka. Kanefa dia nataonareo sy nasainareo natao foana na tanaty fihobohana tanteraka aza.

Fa eo koa ny faniliana sy tsy firaharahiana ireo karazan'asa sy orinasa efa mitaraina sy mitalaho, mangataka fanamorana na fanafoanana ny hetra ohatra, fangatahana fanampiana tsy misy valiny, fa aleo ireo izay tsy mangataka sy efa nahazo fanampiana no mbola iangarana.

Mbola maro ireo mitaraina fa tsy nahazo vatsy. Tsy vola ampaosinareo io fa fanampiana avy any ivelany sy tro-santsika Malagasy. Ataovy mitovy ny fizarana dia samy mahazo.

Maninona koa moa rehefa déconfinement total ihany izy ity dia ampitoviana daholo e, aza raràna ny tsy tokony ho raràna. Dia farano any io État d'urgence sanitaire io, fa lasa fanararaotam-pahefana sy famerana ny fahalalahana fotsiny. Efa samy mandeha samy mitady izao ny olona, dia samy mitandrina sy samy mitsabo koa raha sanatria ho tratra ny coronavirus.

Helisoa

TONONKALO

Ny sola aty aminay

Ny sola natao ho fitratra indray
No mazàna mamotaka aty aminay,
Fa dia izy noheverina hoe mba hanirina,
Indrisy, mandoza, manao loham-pirina !

Raha misy ketrika malotoloto
Dia io "solapaika" fa tena mazoto.
Mandidy, manapaka, tsisy fierana
Fa an-dry zareo, hono, ny fahefana!

Tsy misy izay resaka hoe tolo-bidy
Fa tonga dia mihatra avy hatrany ny didy.
Ny zava-drehetra, tsy mananosarotra,
F'izy, mpividy no sady mpivarotra !

Gaga sy zendana ny olon-drehetra
F'izao ilay hoe bizina tena vorettra.
Ka dia mandiniha, mihevera ry sola.
Tsy mety ho mangidy tokoa ve ny vola ?

Raha rano roa siny no indray lolohavina
Diniho ihany izay mbola hodiavina.
E ! ito loha efa tena mangirana
Sao hibolisatra tsisy hamikirana !

DADAN'i ZINA (07-09-20)